



Euroopan unioni  
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa  
EU:lta  
2014–2020



Hämeen liitto  
Regional Council of Häme

**HAMK**  
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU  
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

## HATTULA

### **Päätarina: Leijona vartiossa**

Hattulan Parolannummelta olevan Parolan leijonan käpälän alta on kadonnut kuula.

Monet ovat sitä mieltä, että kuulun varastamiseen on tarvittu mystisiä voimia tai se ainakin ennustaa jotain – mitä, siitäkin on jokaisella oma mielipiteensä. Miten se oikein pääsi häviämään ja miten se on irrotettu? Kysymykset ovat kaikkien huulilla, vastauksia ei kellään.

Paikallinen konstaapeli Laurikainen on apulaistensa kanssa haravoinut maastoa ja kylän baarissa kerrotaan, tosijuttuna, että metsästä oli löytynyt tummanruskea munkin puku.

Samanaikaisesti leijonapatsaalla käy kuhina. Joku tuntematon on luvannut tuhannen euroa kuulun tuomisesta paikoilleen. Monenlaista kuulaa sovitellaan leijonan käpälän alle, liian isoja, liian pieniä.

Sitten tulee varsinainen uutinen; ei se munkin puku ollut, vaan vanha sotilaspuku. Kurasta ruskea. Etsinnätkin siirretty kirkon luokse, siellä nähty joku sotilaspuvussa hämärissä vadelmia syömässä. Myös vieras kulkija, Antero, puhui syöneensä vadelmia ja nähneensä kummia näkyjä sekä puhui jotain aikamatkoista. Tätä konstaapeli Laurikainen ihmetteli.

### **Panssarimuseo: Viktorin uni?**

Keisari Aleksanteri II:n kaartilainen Viktor istuu Leirin harjulla vuonna 1863. Hän syö kourallisen punaisia marjoja ja nukahtaa. Käki kukkuu. Viktor herää kovaan ääneen: Tervetuloa Panssarimuseon kevätsawutukseen 2018!

Viktor näkee ympärillään pelottavia rautahirviöitä. Ne ovat hiljaa ja antavat koskettaakin itseään. Rohkeana miehenä Viktor menee hirviön sisäänkin. Rohkeus pettää, kun hirviö lähtee murahtaen liikkeelle ja paukkuu vielä. Hirviöitä kutsutaan panssarivaunuiksi. Viktor rauhoittuu saadessaan kahvia ja sokerisen herkun.

Hirviöillä on outoja taloja pesinä. Sisähirviöt ovat rauhallisia, koska niiden seurana on hiljaisia ihmisiä. Isoja tykkejä on talossa ja pari rinteessäkin. Vanhempien panssarien jälkeen Viktor uskaltautuu katsomaan vihasempia vaunuja viereiseen sotaväen leiriin. Paikkahan on Viktorille tuttu keisarin kaartin leiripaikkana. Kivileijonan luona vademat maistuvat taas ja käki kukkuu. Viktor herää. Oliko kaikki vain unta?

Museolla on nähty Viktorin näköinen hahmo.



Euroopan unioni  
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa  
EU:lta  
2014–2020



Hämeen liitto  
Regional Council of Häme

**HAMK**  
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU  
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

### **Hattulan srk: Kirkonrakentajain tarjouskilpa**

Oli joulunalusaika 1851. Erik istui Mierolan kestikievarissa. Matka Tampereelta painoi, jännittikin. Tarjousta oli tarkkaan laskenut ja 5 690 hopearuplaa kirkon rakentamisesta olisi sopuhinta. Hyvin jäisi hänellekin, kunhan vaan saisi urakan.

Kymmenen vuotta oli Suomen suuriruhtinaskunnan senaatin päätöksestä, jonka mukaan uusi kivikirkko oli rakennettava Rahkoilan mäelle. Tontin oli Herrastuomari E. Puontila lahjoittanut ehdolla, että hänet vapautettaisiin päivätöistä kirkon rakentamisessa. Kirkon piirustukset oli tilattu Grandstedtilta. Muutaman vuoden odotuksen jälkeen lehdestä luettiin miehen kuolleen. Piirustukset oli lopulta saanut valmiiksi intendentti E.B. Lohrmann. Seudulla oli vastustusta rakentamiseen liittyen. Erik uskoi kaikkien olevan tyytyväisiä, kunhan ylväs kirkko valmistuisi.

Rakennustyön urakkahuutokauppa saatiin päätökseen. Erik valittiin. Hieman miestä harmitti, että paikkakunnalla häntä ei tunnettu ja takaajistakin heräsi epäilyksiä. Erik kuitenkin uskoi, että asiat järjestyvät ja työt päästään aloittamaan heti ensi vuonna.

### **Lepaan viinitila: Lepaan kaunis Anna**

Elettiin Kalmarin Unionin aikaa. Lepaan Kartanon kaunis tytär Anna oli tullut ikään, jolloin vanhemmat pohtivat kuka olisi sopiva aviomies tyttärelle.

He kutsuivat Lepaan kartanolle Hämeen linnan linnaherran Niilo Olavinpojan. Niilo Olavinpoika oli hyvin hiljainen ja ujo nuori mies ja hän kutsui mukaansa Maunu Tawastin. Tawast kuului pappissukuun ja kuten tiedetään, hän ei tietenkään saanut edes katsoa toista sukupuolta.

Nuoret miehet viettivät kesää Lepaalla, mutta ei käynyt niin kuin vanhemmat toivoivat. Anna tunsu vetovoimaa Maunua kohtaan ja pian tunteet olivat molemminpuolisia. Vielä seuraavan kesänkin nuoret miehet tulivat Lepaalle. Maunu ja Anna rakastuivat toisiinsa. Haikein mielin Maunu palasi kotikulmilleen ja pohti miten hän nyt toimisi. Hänestä oltiin vihkimässä piispaa ja silloin hän ei saisi mennä naimisiin. Hän oli halunnut piispanvihkimystä koko ikänsä, mutta miten hän saisi myös kauniin Lepaan Annan omakseen.

Hän päätyi julmaan tekoon: hän muurautti Annan vanhaan kellariin ja sai sekä piispan vihkimyksen, että Annan sydämen.



Euroopan unioni  
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa  
EU:lta  
2014–2020



Hämeen liitto  
Regional Council of Häme

**HAMK**  
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU  
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

### **Mierolan silta: Aikamatka siltatyömaalla**

Miehiä oli paljon, touhua vielä enemmän.

”Mitä täällä on tapahtunut?” Antero kysyi hyörinää katselevalta vanhalta mieheltä.

”Vanha silta paloi, nyt tehdään uutta ja ehompaa”, vanha mies selitti ja kysyi mihin Antero oli matkalla.

Antero ei vastannut, koska ei tiennyt itsekään, aika oli vieras, samoin paikka.

”Lepotaukoa pitelin, vadelmia söin ja taisin pientareelle nukahtaa”, hän selitti ja käänsi puheen takaisin siltaan.

”Mitenkä se silta noin paloi?”

”Täällä on taisteltu. Perääntyvät joukot sen polttivat. Kivisiltaa suunniteltiin, vaan liian kauan sen tekoon meni. Teräksestä ja betonista tämä saadaan valmiiksi pian ja vuosi 1919 kirjoitetaan historiankirjoihin uuden sillan alkuna. Otatteko muuten vadelmia? Minäkin niitä napsin. Olen Jacob Judén.”

”Paikallisia?” Antero kysyy. Hän ei tunne miestä, vaikka nimi on jotenkin tuttu.

”Kyllä, mutta kaukaa matkalla, kuten tekin.”

Antero kääntyy katsomaan, kun työmiehet huutavat jotain. Hän huomaa vasta hetken päästä, että vanha mies on poissa. Ehkä hänenkin on aika palata. Minne, siitä hän on epävarma. Mutta mies jätti vadelmia...

### **Juteini-talo: Arvon mekin ansaitsemme**

”Mitä Jacob Judén eli Jaakko Juteini sanoisi, jos olisi nyt tässä, Jaakko Juteinin talon vihkiäisissä?” Kysyi juhlapuhuja täydeltä salilta. Ihmiset istuivat arvokkaasti, juhlapukineissaan.

”Mitäpä minä. Sanoisin ihan niin kuin sanoin omassa ajassani, että arvon mekin ansaitsemme Suomen maassa suuressa. Minulle se on aina ollut suuri, koska se on meidän kotimaamme. Ja edelleen se vaan on niin, ettei se leipä kasva maatessa ja onni on, jos saa työnsä täyttää”, mietti Jaakko Juteini takarivissä.

Jaakko Juteini pohti, ettei hän olisi tätä kyllä arvannut. Että ihan tällaisen pytingin hänen muistokseen rakentavat. Mutta mukava oli poiketa katsomaan. Nähdä, että suomen kieli kukoisti, että kirjastosta kirjoja sai ihan ilman lainata. Hänenkin kirjoittamansa kirjat sieltä löytyivät. Ja kuvakin, vaikka siinä hän näytti kyllä vanhalta. Patsaan olivat pihalle pystyttäneet, siinä sentään nuoruuden voima vielä nähtävissä.

Jaakko Juteini myhäili tyytyväisenä ja kuunteli juhlapuhujaa, miten kuntalaisille tämä talo tulisi aina olemaan tärkeä kokoontumispaikka.

### **Päätarina jatkuu:**



Euroopan unioni  
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa  
EU:lta  
2014–2020



Hämeen liitto  
Regional Council of Häme

**HAMK**  
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU  
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Antero astui Juteinitalon ovesta sisään. Hän arveli, että siellä on paikallisia vastaamaan hänen kysymyksiinsä.

Hän pysäytti ystävällisen näköisen vahtimestarin.

”Voisitko auttaa minua? Pysähdyin ohikulkumatkalla täällä Hattulassa.

Löysin muuten hyviä vadelmia ja päätin levätä. Kun heräsin, vieressäni oli tällainen kuula, mistä lie kadonnut?”

Väki hiljeni ympärillä.

”Saitte sitten kirkonkin rakennettua, vaikka niin Erikiä epäilitte. Ja Viktor edelleen vartioi varuskunnassa. Anna-paralla kamala kohtalo. Kas Juteinikin on täällä. Hieno!” Sanoi Antero kerraten asioita, joita hän oli nähnyt ja kuullut matkallaan.

Mies laski hitaasti kuulan käsistään lattialle.

”Taidanpa jatkaa matkaa tuolta Mierolan sillan kautta, siellä lienee taas rauhallista ja uusi, entistä ehempi silta valmis”, jatkoi Antero, kun kukaan ei kommentoinut hänen puheitaan.

Hiljaisuuden vallitessa mies perääntyy ovelle, ja häviää hämärtyneeseen iltaan. Kuka kuulan vei, ei koskaan selvinnyt, mutta kaikki olivat tyytyväisiä sen löydyttyä.